

Popis předmětu

Zkratka předmětu:	KPG/9O1D	Strana:	1 / 5
Název předmětu:	Obecná didaktika		
Akademický rok:	2023/2024	Tisknuto:	25.05.2024 11:23

Pracoviště / Zkratka	KPG / 9O1D			Akademický rok	2023/2024
Název	Obecná didaktika			Způsob zakončení	Zkouška
Akreditováno/Kredity	Ne, 2 Kred.			Forma zakončení	Kombinovaná
Rozsah hodin	Přednáška 6 [HOD/SEM]				
Obs/max	Statut A	Statut B	Statut C	Zápočet před zkouškou	ANO
Letní semestr	18 / -	0 / -	0 / -	Počítán do průměru	ANO
Zimní semestr	0 / -	0 / -	0 / -	Min. (B+C) studentů	10
Rozvrh	Ano			Opakovaný zápis	NE
Vyučovací jazyk				Vyučovaný semestr	Zimní, Letní
Volně zapisovatelný předmět	Ano			Počet dnů praxe	0
Hodnotící stupnice	1 2 3 4			Hodn. stup. zp. před zk.	S N
Počet hodin kontaktní	0				
Automat. uzn. záp. před zk.	Ano v případě předchozího hodnocení 4 nebo nic.				
Periodicita	K				
Nahrazovaný předmět	KPG/O1D				
Vyloučené předměty	Nejsou definovány				
Podmiňující předměty	Nejsou definovány				
Předměty informativně doporučené	Nejsou definovány				
Předměty, které předmět podmiňuje	Nejsou definovány				

Cíle předmětu (anotace):

Cílem obecné didaktiky je osvojit si systémové pojetí kategorií didaktického procesu, umožňující jejich funkční aplikace ve vzdělávací praxi při reflektování, přípravě a realizaci výuky.

Cílem je rovněž rozvíjet samostatné didaktické myšlení a schopnost chápat didaktiku z hlediska jejího vývoje a změn.

Didaktika je pro učitele profesní vědou, která umožňuje učiteli jednání ve výuce vztahovat k intersubjektivně uznávaným měřítkům. Didaktická teorie tak může učiteli poskytnout oporu při řešení každodenních problémů ve výuce na 1. st. ZŠ.

Požadavky na studenta

Samostatná práce s literaturou a studijními oporami.

Z: Seminární práce - zpracování word. dokumentu, který bude obsahovat vypracované úkoly ve vztahu k formulovaným výstupům předmětu (viz CW).

Zk: Písemná práce - zpracování word. dokumentu, který bude obsahovat vypracování vybraného úkolu ve vztahu k formulovaným výstupům předmětu (viz CW), a to včetně reflexe.

Oba výstupy účastníků celoživotního vzdělávání odevzdává výhradně přes STAG, prostřednictvím STAGu je také odevzdaný výstup hodnocen.

Počet pokusů odevzdání: 3 - podle zkušební řádu pro zápočty: řádný pokus + opravný pokus, (event. druhý opravný pokus).

Obsah

1. Profil učitele v rámci primárního vzdělávání, včetně legislativy, kompetence učitele, profesní příprava budoucího učitele - výstupy z předmětu obecná didaktika (vymezení obecné didaktiky).
2. Základní modely, koncepce výuky, které významněji ovlivnily a stále ovlivňují pojetí výuky v současné škole, základní kategorie vyučovacího procesu.
3. Cíle a obsahy vzdělávání a jejich transformace - obsah vzdělávání, kurikulární reforma a její principy, modelování kurikula,

didaktická transformace obsahu, výchovně vzdělávací cíle, jejich funkce, význam, formulace.

4. Organizace a řízení třídy, organizační formy vyučování, vyučovací metody a kritéria jejich třídění.

5. Didaktické prostředky, učebnice a další didaktická média, podmínky, za nichž proces vyučování probíhá.

6. Hodnocení žáků, diagnostika a zpětná vazba k rozvoji kompetencí, analýza a reflexe výuky a rozvíjení její kvality.

Studijní opory

Garanti a vyučující

- **Garanti:** Mgr. Pavla Soukupová, Ph.D.
- **Přednášející:** Mgr. Michal Dubec, Ph.D. (100%), Doc. PhDr. Lucie Rohlíková, Ph.D. (100%), Mgr. Pavla Soukupová, Ph.D. (100%)
- **Examinátoři:** Mgr. Pavla Soukupová, Ph.D.

Literatura

- **Základní:** JANÍK, T., MAŇÁK, J., KNECHT, P. *Cíle a obsahy školního vzdělávání a metodologie jejich utváření*. Brno: Paido, 2009. ISBN 978-80-7315-194.
- **Základní:** Chocholoušková, Z., Hajerová Mullerová, L. *Didaktika biologie ve vztahu mezi obecnou a oborovou didaktikou*. Plzeň, 2019. ISBN 978-80-261-0.
- **Základní:** STARÝ, K., LAUFKOVÁ, V. *Formativní hodnocení ve výuce*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1001-6.
- **Základní:** ZORMANOVÁ, L. *Obecná didaktika*. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-4590-9.
- **Základní:** SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1821-7.
- **Základní:** Vališová, A.; Kovaříková, M. *Obecná didaktika: A její širší pedagogické souvislosti v úkolech a cvičeních*. Praha: Grada Publishing, 2021. ISBN 978-80-271-3249-2.
- **Základní:** SLAVÍK, J., HAJEROVÁ MÜLLEROVÁ, L. & SOUKUPOVÁ, P. et al. *Reflexe a hodnocení kvality výuky I*. Plzeň: ZČU, 2020. ISBN 978-80-261-0920-4.
- **Základní:** Fletcher-Wood, H. *Responzivní výuka: Kognitivní vědy a formativní hodnocení v praxi*. Praha: UNIVERSUM, 2021. ISBN 978-80-242-7152-1.
- **Základní:** RVP pro ZV v platném znění - <http://www.nuv.cz/file/4982/> >
- **Základní:** KALHOUS, Z., OBST, O. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X.
- **Základní:** Petlák, Erich. *Všeobecná didaktika*. 3. vydání. 2016. ISBN 978-80-8153-064-7.
- **Základní:** MAZAČOVÁ, N. *Vybrané problémy obecné didaktiky*. Praha: PdF UK, 2014. ISBN 978-80-7290-677-2.
- **Základní:** Maňák, Josef; Švec, Vlastimil. *Výukové metody*. Brno : Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.
- **Rozšiřující:** KOLÁŘ, Z., VALIŠOVÁ, A. *Analýza vyučování: vyučování jako dialog, řízení učení žáků, styly a způsoby hodnocení, komunikace, kooperace a interakce*. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2857-5.
- **Rozšiřující:** TUREK, I. *Didaktika*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-8168-004-5.
- **Rozšiřující:** Kolář, Zdeněk; Šikulová, Renata. *Hodnocení žáků*. 2., dopl. vyd. Praha : Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2834-6.
- **Rozšiřující:** BLOOM, P. *Jak se děti učí významu slov*. Praha: Karolinum, 2016. ISBN 978-80-2463-095-3.
- **Rozšiřující:** KASÍKOVÁ, H. *Kooperativní učení, kooperativní škola*. Praha : Portál, 1997. ISBN 80-7178-167-3.
- **Rozšiřující:** MERTIN, V., KREJČOVÁ, L. a kol. *Metody a postupy poznávání žáka. Pedagogická diagnostika*. Praha: Wolters-Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-014-2.
- **Rozšiřující:** STUHLÍKOVÁ, I. JANÍK, T. et al. *Oborové didaktiky: vývoj-stav-perspektivy*. Brno, MU, 2015.
- **Rozšiřující:** KOLEKTIV AUT. *Pedagogická intervence u žáků ZŠ*. Praha: Wolters Kluwer, 2011. ISBN 978-80-7357-603-5.
- **Rozšiřující:** VALIŠOVÁ, A., KASÍKOVÁ, H. (eds.). *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3357-9.
- **Rozšiřující:** CHVÁL, M., KASÍKOVÁ, H., VALENTA, J. *Posuzování rozvoje kompetence k učení ve výuce*. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-2462-057-2.
- **Rozšiřující:** Košťálová, Hana. *Školní hodnocení žáků a studentů se zaměřením na slovní hodnocení*. Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-314-7.
- **Rozšiřující:** PRŮCHA, J. *Učitel: současné poznatky o profesi*. Praha: Portál, 2009. ISBN 80-7178-621-7.
- **Rozšiřující:** SPILKOVÁ, V., VAŠUTOVÁ, J. a kol. *Učitelská profese v měnících se požadavcích na vzdělávání*. Praha: PdF UK, 2007. ISBN 978-80-7290-384-9.
- **Rozšiřující:** RAMBOUSEK, V. *Vybrané kapitoly z didaktiky a psychodidaktiky*. Praha: PdF UK, 2014. ISBN 978-80-7290-671-0.
- **Doporučená:** Průcha, Jan. *Alternativní školy*. 2., upr. vyd. Praha : Portál, 1996. ISBN 80-7178-072-3.

- **Doporučená:** Šikulová, Renata; Müllerová, Lenka. *Cvičebnice obecné didaktiky pro studenty učitelství*. Vyd. 1. V Ústí nad Labem : Univerzita J.E. Purkyně, 2001. ISBN 80-7044-365-0.
- **Doporučená:** Petty, Geoffrey. *Moderní vyučování*. Praha : Portál, 2002. ISBN 80-7178-681-0.
- **Doporučená:** Pasch, Marvin. *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Praha : Portál, 2005. ISBN 80-7367-054-2.
- **Doporučená:** Průcha, Jan. *Pedagogická encyklopedie*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-546-2.
- **Doporučená:** Singule, František. *Současné pedagogické směry a jejich psychologické souvislosti*. 1. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1992. ISBN 80-04-26160-4.
- **Doporučená:** Kratochvílová, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4142-0.
- **Doporučená:** Kašová, J., Tomkov, A., Dvořáková, M. *Učíme v projektech*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-521-1.

Časová náročnost

Všechny formy studia

Aktivity	Časová náročnost aktivity [h]
Příprava na zkoušku [10-60]	10
E-learning [dáno e-learningovým kurzem]	20
Vypracování seminární práce v magisterském studijním programu [5-100]	16
Kontaktní výuka	6
Celkem:	52

Hodnotící metody

Odborné znalosti - odborné znalosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:

Písemná zkouška,
Seminární práce,

Odborné dovednosti - odborné dovednosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:

Písemná zkouška,
Seminární práce,
Demonstrace dovedností (praktická činnost),

Obecné způsobilosti - obecné způsobilosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:

Písemná zkouška,
Seminární práce,
Sebehodnocení,

Předpoklady

Odborné znalosti - pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že je student před zahájením výuky schopen:

- vysvětlit pedagogiku jako vědu v historickém i současném kontextu společnosti,
- zhodnotit možnosti spolupráce pedagogiky s ostatními vědními obory,
- analyzovat vliv společenských změn na výchovu a vzdělávání a dokáže zdůvodnit jejich dopad,
- zdůvodnit význam pedagogického výzkumu pro teorii a praxi.

Odborné dovednosti - pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že student před zahájením výuky dokáže:

- doložit na příkladech z praxe využití pedagogické teorie,
- využívat odborné pedagogické termíny.

Obecné způsobilosti - před zahájením studia předmětu je student schopen:

- své učení a pracovní činnost si sám plánuje a organizuje,

- vyjadřuje se v mluvených i psaných projevech jasně, srozumitelně a přiměřeně tomu, komu, co a jak chce sdělit, s jakým záměrem a v jaké situaci komunikuje,
- efektivně využívá různé strategie učení k získání a zpracování poznatků a informací, hledá a rozvíjí účinné postupy ve svém učení.

Vyučovací metody

Odborné znalosti - pro dosažení odborných znalostí jsou užívány vyučovací metody:

- Přednáška založená na výkladu,
- E-learning,
- Samostatná práce studentů,
- Samostudium,
- Individuální konzultace,
- Diskuse,

Odborné dovednosti - pro dosažení odborných dovedností jsou užívány vyučovací metody:

- Přednáška založená na výkladu,
- E-learning,
- Samostatná práce studentů,
- Samostudium,

Obecné způsobilosti - pro dosažení obecných způsobilostí jsou užívány vyučovací metody:

- Přednáška založená na výkladu,
- E-learning,
- Samostatná práce studentů,
- Samostudium,

Výsledky učení

Odborné znalosti - po absolvování předmětu prokazuje student znalosti:

- vymezit základní kategorie vyučovacího procesu - cíle procesu vyučování, obsah (učivo), součinnost učitele a žáků, metody, organizační formy a didaktické prostředky vyučování, podmínky, za nichž proces vyučování probíhá,
- vysvětlit utvářejí vzájemných složitých vztahů mezi základními kategoriemi vyučovacího procesu,
- popsat vybrané koncepty výuky, které významněji ovlivnily a stále ještě ovlivňují pojetí výuky v současné škole (teorie vyučování J. F. Herbarta, J. Deweye, konstruktivistické, resp. sociokonstruktivistické pojetí vyučování),
- odlišit různé vedení vyučovacího procesu i pohledy na postavení žáka a učitele.

Odborné dovednosti - po absolvování předmětu prokazuje student dovednosti:

- analyzovat strukturu kurikula,
- vypracovat analýzu učebnice vybraného vyučovacího předmětu,
- vytvořit vhodné problémové úlohy, které vzbuzují poznávací potřeby a zájmy žáků,
- realizovat diferenciaci didaktických přístupů vzhledem k individuálním zvláštnostem a možností žáků,
- analyzovat rozdíly např. mezi výukovými metodami a organizačními formami,
- vypracovat počáteční pedagogickou diagnostiku žáků,
- respektovat potřeby žáků, spoluvytvářet neohrožující a tolerantní prostředí.

Obecné způsobilosti - po absolvování předmětu je student schopen:

- mgr. studium: srozumitelně a přesvědčivě sdělují odborníkům i širší veřejnosti vlastní odborné názory,
- mgr. studium: samostatně a odpovědně se rozhodují v nových nebo měnících se souvislostech nebo v zásadně se vyvíjejícím prostředí s přihlédnutím k širším společenským důsledkům jejich rozhodování,
- získat kompetence k učení, řešení problémů,
- rozvíjet prezentační a komunikační dovednosti,
- rozvíjet občanské kompetence.

Předmět je zařazen do studijních programů:

Studijní program	Typ stud.	Forma stud.	Obor	Etapa	V.st.pl.	Rok	Blok	Statut	D.roč.	D.sem.
Studium v oblasti pedagogických věd	Celoživotní	Kombinovaná	Učitelství pro 1. stupeň ZŠ	1	2020	2023	Povinné předměty	A	2	LS
Studium v oblasti pedagogických věd	Celoživotní	Kombinovaná	Učitelství pro 1. stupeň ZŠ	1	2021	2023	Povinné předměty	A	2	LS